

S. Sayısı : 117

Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasına ek olarak Ankara'da imzalanan Ek Protokolün onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/424)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-647,6-3706

11 . XI . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasına ek olarak Ankara'da imzalanan Ek Protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 3 . II . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ile gerekçe ve ilişkileri bağlı olarak sunulmuştur.

Ek protokolün, 5217 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanarak Bakanlar Kurulunca 3 . XI . 1948 tarihli ve 3/8163 sayılı Kararla onanmış olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Hasan Saka

Gerekçe

Tütünlerimizin Dış memleketlere satışı imkânı aranırken Fransa Hükümeti nezdinde de gereken teşebbüslerde bulunmuş ve bu teşebbüsler neticesi Fransız Reji İdaresinin memleketimizden 3 300 000 dolâr karşılığı Fransız Frangı tutarında tütün alabileceği anlaşılmış ve bunun için 31 Ağustos 1946 tarihli Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasında bâzı tadilat yapmak lüzunu hâsıl olmuştur.

Fransızlar kendileri için zaruri bir ihtiyaç maddesi vasfını haiz olmıyan tütünlerimiz bedeliyle, bir kısmını esasen tütün mukabili diğermemleketlerden ithal etmekte olduğumuz, bâzı Fransız malları almahğimiz teklifinde bulunmuşlardır. Fransanın tütün mukabili vermek istediği bu mallar arasında daha ziyade mübrem ihtiyaçlarımıza tekabül eden malların tercihi yolları aranmıştır.

Bir taraftan tütün bedelleri mukabilinde alacağımız malların mümkün mertebe ihtiyaçlarımızı tekabül edecek neviden olmasını temine çalışılırken, diğer taraftan da bu paralardan bir kısmı ile normal ithalâtımız bedellerinin de karşılanması imkânı aranmış ve nihayet tütün bedellerinden üçte ikisi ile normal ithalâtımızın karşılanması ve geri kalan kısmı ile de muayyen evsafta bâzı Fransız malları alınması hususunda mutabık kalmıştır.

Bu münasebetle Fransız Frangının 1946 ya nazaran kıymetinin % 80 nispetinde düşürülmüş olması da nazara alınarak Ödeme Anlaşmasının 4 neü maddesinde derpiş olunan 500 000 000 Franklık plafonun da bu nispette çoğaltılarak 900 000 000 Franga çıkarılması uygun görülmüştür.

Yukardaki esaslara göre Fransa ile aramızda imzalanan ek protokol menfaatlerimize uygun olduğundan onanması için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/424

Karar No. 14

8 . XII . 1948

Yüksek Başkanlığa

Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasına ek olarak Ankara'da imzalanan Ek Protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 3 . XI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile gerekçe ve ilişkileri Komisyonumuza havale edilmiş olmakla 6 . XII . 1948 tarihinde Komisyonumuzda Dışişleri Bakanlıği temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

Fransız Reji İdaresinin memleketimizden 3 milyon Dolâr karşılığı Fransız Frangı tutarında tütün satın alabilmesi için Fransız Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında mevcut 31 Ağustos 1946 tarihli Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasında 13 Ağustos 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ek Protokole yapılan tadilat ve bunun neticesi olarak Fransa'nın memleketimizden alacağı tütün bedellerinden üçte ikisi ile daha ziyade mübrem ihtiyaçlarımıza tekabül eden normal ithalâtımızın karşılanması ve geri kalan kısmı ile de muayyen evsafa ve ilişik liste-

de gösterilen bazı Fransız malları alınması muvafık görüldü.

Fransız Frangının 1946 ya nazaran % 80 nispetinde düşürülmüş olması göz önünde tutularak mevcut Ödeme Anlaşmasındaki 5 yüz milyon Franklık plâfonun 9 yüz milyon Franga çıkarılmış olmasının da isabetli olduğu ve bu suretle ilişkileriyle beraber Ek Protokolün onanmasına dair olan kanun tasarısı aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu Başkanı Y.

Sözcü	Sözcü
Gazianteb	Gazianteb
Dr. A. Melek	Dr. A. Melek
Burdur	Diyarbakır
F. Altay	F. A. Aykaç
İzmir	Kütahya
Yücel	A. Gündüz
Samsun	Manisa
C. Bülsel	Sinob
	Y. K. Tengirşenk

Ticaret Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/424

Karar No. 23

31 . I . 1949

Yüksek Başkanlığa

Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasına ek olarak Ankara'da imzalanan Ek Protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 3 . XI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı Komisyonumuza havale edilmekle, Ticaret Bakanlıği temsilcisi de hazır bulunduğu halde, incelendi.

Fransa ile aramızda mevcut - listesiz ve kontenjansız - Ticaret anlaşması hükümlerine göre Fransa'ya tütünlerimizi satmak imkânını elde

edemediğimizden mezkûr anlaşmaya ek olan işbu ek protokolle (3 300 000) dolârlık tütün satılması hedef tutulduğu anlaşılmaktadır.

Bu satışa mukabil Fransa'dan ithal edeceğimiz eşyanın üçte biri genel ithal listesi haricindeki mallardan olacağı ve mütebakisi Genel ithal listesine dâhi mallardan bulunacağı anlaşılma-
kla memleketimiz menfaatine uygun olduğu kanaatine varan Komisyonumuz işbu ek protokol ile eklerinin onanmasına dair olan Kanun tasarısını aynen kabul etmiştir.

Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.
Ticaret Komisyonu Başkanı
Ankara
Arif Çubukcu
Kâtip
Niğde
Hüseyin Ulusoy

Aydın
Dr. Sabri Akın

Sözcü
Gaziantep
Cemil Alevli

Kars
A. Sürmen

Kayseri
H. Ürkün
Trabzon
A. Rıza Işıl

Van
Muzaffer Koçak
İmzada bulunamadı

Kırklareli
Şevket Ödül

Tokad
Reşit Önder
Trabzon
M. Yarımbyık
İmzada bulunamadı
Yozgad
Ziya Arkant
İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasına ek olarak Ankara'da imzalanan Protokolün onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 31. Ağustos 1946 tarihli Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasına ek olarak 13. Ağustos 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan ek Protokol kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
H. Saka

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
Barutçu

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı
Fuad Sirmen

Millî Savunma Bakanı
H. Çakır

İçişleri Bakanı
M. H. Göle

Maliye Bakanı
Ş. Adalan

Bayındırlık Bakanı
Nihat Erim

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. K. Bayizit

Tarım Bakanı
Cavid Oral

Ticaret Bakanı
C. S. Barlas

Dışişleri Bakanı V.
T. B. Balta

Millî Eğitim Bakanı
T. Banguoğlu

Ekonomi Bakanı
C. Ekin

Gümrük ve Tekel Bakanı
E. Erişirgil

Ulaştırma Bakanı
Güleç

Çalışma Bakanı
T. B. Balta

31 AĞUSTOS 1946 TÜRK - FRANSIZ ÖDEME ANLAŞMASINA EK PROTOKOL

Türk Hükümeti ile Fransız Hükümeti Fransa'ya Türk tütününün ihracını artırmak maksadı ile aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — I.

Fransız Hükümeti Fransa Reji İdaresini (S. E. İ. T. A.) Türkiye'den 3 300 000 dolâr karşılığı olan Fransız frangı haddi dâhilinde tütün mübayaasında bulunmaya salâhiyetli kılacaktır.

Madde — II.

Yukardaki maddedeki mübayaaları kolaylaştırmak maksadı ile Fransız Bankası nezdinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası namına «Tütün Hesabı» adı altında hususi bir hesap açılacaktır. Tütün mübayaaları için yapılan tediyeler bu hesabın alacağına kaydedilecektir.

Bu hesabın borcuna ise, şunlar geçirilecektir :

A) İlişik listede gösterilen malların Türkiye'ye ithali mukabili Fransa Bankasının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından aldığı ödeme emirleri tutarı.

Bu listede yazılı Fransız mallarından ithal edilen miktarın kıymeti yekûnu mübayaaya edilen tütün kıymetinin üçte birine tekabül edecektir.

B) Yukardaki liste dışında ve mevcut Ticaret Anlaşmasında tesbit edilen esaslar dâhilinde Türkiye'ye ithaline müsaade olunan Fransız malları bedelinin tasfiyesi için Fransa Bankasının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından aldığı ödeme emirlerinin % 30 miktarındaki kısmı.

«Tütün hesabı»nın memnuniyet bahş bir müddet zarfında tediyesi için iki memeketin salâhiyetli makamları müddet hitamında bu yüzde miktarını yeniden gözden geçirmek hususunda mutabık kalacaklardır.

Eğer, mer'i Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının bitiminde «Tütün hesabı»nın alacağında bir bakiye kalırsa :

1. Bunun tasfiyesi yukardaki A ve B paragraflarına göre Ödeme Anlaşmasının 1 nci maddesindeki bakiyenin itfasına kadar devam edecektir.

2. Ödeme Anlaşmasının 1 nci maddesindeki hesabın itfasından «Tütün hesabı»nda muhtemelen kalacak olan bakiye Türk umumi ithal rejimine göre kabul edilen Fransız mallarının ithali suretiyle tasfiye edilecektir.

Diğr taraftan, Fransız Hükümeti, mallarının ihracını kolaylaştırmayı ve bunlara ait ihraç lisanslarını vermeyi taahhüt eyler.

Madde — III.

«Tütün hesabı»nın mevcudu Ödeme Anlaşmasının 3 ncü maddesinde bahis mevzuu garantiden faydalanacaktır.

Ödeme Anlaşmasının 1 nci maddesinde gösterilen hesap için tesbit edilen hadden ayrı olarak tütün hesabının mevcudu 3 300 000 dolâr karşılığı olan Fransız Frankına kadar yükselecektir.

Madde — IV.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Fransa Bankası «Tütün hesabı»nın iyi işlemesi hususunda mutabık kalacaklardır.

Madde — V

Ödeme Anlaşmasının 4 ncü maddesindeki 500 000 000 franklık miktar 4 200 000 Dolâr karşılığı Fransız Frangına yükseltilmiştir.

Madde — VI.

31 Ağustos 1946 Ödeme Anlaşmasının 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

« Frankların Türk Lirasına ve Türk Liralarının Franga tahvili Türkiye Merkez Bankası tarafından tatbik olunan resmî rayiç üzerinden yapılacaktır. »

« Mezkûr Anlaşmadaki Dolârın Fransız Frangı mukabilleri Fransız Bankası tarafından tatbik olunan resmî rayiç ile yapılacaktır. »

Madde — VII.

Fransanın, işbu Protokolün 1 nci maddesinde derpiş olunan tütün mubayaasında bulunacağı hususundaki Akdî Devreler için 31 Ağustos 1946 Ödeme Anlaşmasının 8 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilecektir.

« Eğer işbu Anlaşmanın bitimini takip edecek altı ayın sonunda 1 nci maddede derpiş olunan hesap bir matlûp bakiyesi gösterirse Fransa Bankası bu bakiyeyi altın, Dolâr veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına kabul edilecek başka bir serbest dövizde tahvil edilecektir.

« Ancak, bu tahvil 2 100 000 Dolâr mukabili Fransız Frangına kadar yapılacaktır. Muhtemelen zuhur edecek fazlalık mezkûr Anlaşmanın 5 nci maddesinde gösterilen tediyelerle 12 aylık bir devre zarfında tasfiye edilecektir. »

« Bu ikinci devrenin sonunda da bir bakiye kalacak olursa bu, Fransa Bankası tarafından altın, dolâr veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına kabul edilecek başka bir serbest dövizde tahvil edilecektir. »

« Şurası mukarrerdir ki, yukardaki hesap mevcudu, tamamen itfasına kadar işbu Anlaşmanın 3 ncu maddesi hükümlerinden istifade edecektir. »

Bu Protokol 31 Ağustos 1946 Ödeme Anlaşmasının ayrılmaz bir cüz'ünü teşkil edecek ve aynı yürürlük süresinde olacaktır.

Ankara'da, 13 Ağustos 1948 de Fransızca, iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına
Fuad Cevim

Fransız Hükümeti adına
Mangras

31 Ağustos 1946 Türk - Fransız Ödeme Anlaşmasına ek Protokol gereğince Türkiye'ye ithaline müsaade edilen Fransız mallarının listesi

Türk Gümrük tarife No.	Maddenin adı
65/v	Balmumundan mamûl maske ve manken
75/c	İşlenmiş deri (yılan, lezar, Timsah ve saire)
75/c	Kabartmalı işlenmiş deriler (yılan, aligator, ve saire)
76	Tirşe ve ince şeffaf deriler
95/b	Her nevi koyun postları
95/b	Her nevi kuzu postları (oğlak ve keçi postları parça tahta, tulum ve eklenmiş)
96/b-1-5	Kürk imaline mahsus postlar (parça, tulum ve eklenmiş)
105/b	Sâfi veya mahlût kadife pelüş astragan lütur ve sair kürk taklidi olan mensucat ve bunların kordelâları (yüzde elliye kadar ipeğin gayrilifi mevad ile mahlut olanlar)

Türk Gümrük tarife No.	Maddenin adı
110	Yün dantelli ve dantelâ nevinden örgüleri bulunan harçlar ve kumaşlar (Madenî tüllerle mürettep olanlar da dâhildir.)
118	Yün fanilâ, boyun atkısı ve çorap
125	Silindir şapka
131	Buret ve emsali iplikler
133/b	Perdelik tül
134	Kravatlık kumaş
136	İpek ve suni ipekten kadife, pelüş ve kordelâları
187	Sütlü hindistan cevizi
223/h	Çiçek soğanları (Tarım Bakanlığının müsaadesi ile)
236	Yeni bahar
246	Zerdeçal
252	Diğer baharat
258	Fidan ve aşı kalemi (Tarım Bakanlığının müsaadesi ile)
262	Kanape otu kren vejetal
263	Hazaren kumaşı
281	Plâstikler (genel listede bulunmayanlar)
286	Parke tahtası
288	Talaş (Yumurta ambalajına mahsus)
289	Fıçı tahtası, fıçı çemberi
291	Jaluzi
297	Ağaçtan pipo
299	Ağaçtan düğme ve toka
302	Kama ve diş hilâli (kürdan)
307/d - 4	Tuvalet ve tırnak fırçası
310	Bilârdo
315	Hasır şapka ve hasır şerit
321	Panama hasırlardan şapka taslağı
338	Duvar kâğıdı mukavvası ve şeritleri
343	Sair mukavvalar (yaldızlı iki veya daha ziyade renkli deri, fildişi ve emsali taklit edilmiş veyahut taş ile nakşolunmuş veya matbu mukavvalar)
350	Mücessem küreler v. s.
400/b	Pamuk mendil (ajurlu işlemeli, ipek işlemeli olanlar da dâhildir.)
414/a	Sicim, ip
433/b	Mendil ajurlu işlemeli (İşlemesi ipek olanlar da dâhil)
433/b	Sair elâstiki mensucat
455	Muşamba mamulâtı
471	Tebeşir tozu
474	Tebeşir mamulâtı
505	Fluorescent lâmbaları
512/b, c, d	Sofra ve yazıhane için kesme eşyayı züccaciye
539	Kâğıt bıçağı
545/b	Saç tokası, firkete
545/b	Toplu iğne, çengel iğne, tığ, çorap şişi
553/b	Kalem raptiyesi

Türk
Gümrük tarife
No.

Maddenin adı

567	Düğme, üniforma yıldızı, toka, kopça, yüksük fileler (pul) sigara kutusu ve emsali (Mevaddı saire ile mürettep veya gayrimürettep)
582/b	Nikel ve halitasından sair mamulât (mevaddı sair ile mürettep veya gayrimürettep)
595	Makinesinden gayri mevaddı tamamen veya kısmen gümüşten, bagadan, sedeften, akikten, mermerden veya gümüş ve altın kaplamalı ve yaldızlı masa ve duvar saatleri
595	Makinesinden gayrısı diğer mevaddan olan masa ve duvar saatleri
600	Manivelâlı orglar
601	Piyano, armonik, harp
602	Telli musiki aletleri
603	Nefesli musiki aletleri
604	Darbe ile çalınan musiki aletleri
606	Gramafon ve pikap
607/h	Gramafon iğnesi (Zikıymet madenle mürettep)
607/z	Gramafon ve pikap yedek aksamı
615	Fotoğraf eihazı
676	Çocuk arabaları, puset
683/b	Motörlü gemiler (Demirden veya çelikten)
683	Motörlü tekne
861	Bulaşık teli
	Apareyli sifon şişeleri
	Çocuk oyuncağı
	Gözlük camı (ithalât listesinde olmıyanlar)
	Tasarruf kumbaraları
	Rozet
	Saat zincirleri ve sair zincirler
	Sırmacılık eşyası
	Termos (ithalât listesinde olmıyanlar)
	Yün ve ipek kaşkol (atkı)
49/b	Boynuz tarak
75/b - 3	At ve tay derisi
87 - 90 - 93	Deri ve kösele mamulâtı (Maroquinerie) ayakkaplar hariç
95/a, b	Terbiye görmüş ve görmemiş kuzu postları
96/a, b	Kürk imaline mahsus sair postlar
115	Keçe (Fèutres)
119	Her nevi korse
141	Sihhi baldırlık, pantolon ve çorap askıları
120	Sair şallar
132/b	Suni ipek ipliği, ibrişim
133/a	Düz tül ve gaz (Safi ipekten olanlar hariç)
134	Kordelâ halis ve suni ipek
135	İpek işlemeli madenin telle mahlût kumaş ve kordelâlar
137	İpek veya suni ipekten dantelâ
140	Çorap sâfi ve suni ipekten
146/a, b	Kravat
149	Pudra ponponu

Türk Gümrük tarife No.	Maddenin adı
162	Tapioka, frenk arpası
215, 216, 218	Şarap ve likör
219	Şarap ve likör
264	İçki için saman çöpü
266	Roten
286	Kontrplâk tahtası
309	Mobilya
312	Spor aletleri
321	Sazdan ve saireden mamûl şapkalar
329	Mektupluk zarf kâğıt (uçak zarf kâğıtları)
333	Cam kâğıdı
354	Musiki notası ve kâğıdı
357	Kâğıt torba ve keseler
362	Kâğıt ve karton mamûlleri etiket hariç
380	Elbiselik pamuktan tül
385	Pamuk kordela
473 den	Aleî ve gimento mamulâtı (Manken ve biblo)
481	Pişmiş kilden ve topraktan mamulât
484	Çini ve porselenden soba ve aksanı
487	Çini ve porselenden eşya
494 den	Şişe ve emsali
503,504	Camdan lâmba karpuzu ve fenerler
528 den	Demirden zincirler
535 den	Havagazı sobaları
537/b	Karyola, somya ve aksanı
539/b	(Gümüş veya gümüş kaplama sofrâ takımı
559 den	Sırmacılık eşyası (bakırdan maadası)
564/a,b	Bakır mamûlleri
565	Zincirler (saat köstekleri)
582/b,c	Nikel ve halitasından sair mamûlat
607	Gramofon plâkları (klâsik olmyanlar da dâhil)
587	İrtiyat
--	Pipodan maada sigara levazımı
511/a	Züccaciye eşyası
512	Sofra ve salon için züccaciye eşyası
384	Pamuk dantela